

Bozila

Glasiło socialno - nacionalnega pokreta Jugoslovanske akcije

Maribor, 1. marca 1935

Leto III.

Posamezna številka Din 1.50 • Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—
za inozemstvo Din 10.— • Uredništvo in uprava: Gregorčičeva ulica 26
Telefon 29-70 • Poštni čekovni račun 10.502 • Izhaja vsak petek • Oglasi po tarifi.

Štev. 9

Volilni proglas vlade

BEOGRAD, 26. februarja. Danes je bil objavljen volilni proglas vlade, ki so ga v vseh političnih krogih pričakovali z največjo napeetostjo. Proglas je objavil nocoj ob 20. po radiu kmetijski minister g. Dragutin Janković ter so ga prenašale vse tri radio-postaje, beograjska, zagrebška in ljubljanska. Proglas bo v teku prihodnjih dni plakatiran po vsej državi. Glasi se:

Jugoslovani!

Po ustavnih predpisih se morata letošnje leto obnoviti Narodno predstavništvo, senat in Narodna skupščina. Dopolnilne volitve v senat so že bile 3. februarja, volitve v Narodno skupščino pa bodo 5. maja.

Jugoslovanski narod je potemtakem pozvan, da 5. maja jasno in odločno izreče svojo besedo, ki se tiče bodočnosti Jugoslavije in napredka vse nacije.

Naš zedinjeni narod na vseh straneh naše prostrane domovine si mora biti do popolnosti svest svoje odgovornosti, ki leži na njem v teh urah jugoslovanske zgodovine. Treba je tudi pri tej priliki pokazati, da bo ves narod do zadnjega diha branil in čuval veliko delo tvorca Jugoslavije, za katero je on s svoje strani doprinesel največjo možno žrtev, svoje življenje.

Smrt Viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja nam je pokazala, kaj je naša najsvejša dolžnost tako do vzvišenega naslednika njegovega, kakor do naroda in države.

Veliki kralj je padel na braniku naroda in države. Zaradi tega je dolžnost vseh sinov te zemlje, da ostanejo na tem braniku, da zagotovijo našo nacionalno bodočnost.

Vsako odtegotanje in vsako omahovanje pri izvrševanju te prve in najvišje dolžnosti bi bilo neizmeren nacionalni greh. Naj nihče ne misli, da sme in more delo narodnega zedinjenja kdorkoli ali kakorkoli ogražati ali oškodovati. Stoletja stoje za nami, stoletja so pred nami.

Morje najboljših krvi je bilo prelito za Jugoslavijo in morje krvi more biti še prelito, toda Jugoslavija bo ostala enotna, nedeljiva in večna!

Jugoslovani!

Kraljevina Jugoslavija predstavlja ustvaritev našega nacionalnega ideala v naši nacionalni državi.

Narodno edinstvo in državna celina, zavarovani s sedanjim ustavnim redom, sta nedotakljivo načelo notranje državne ureditve, ki dviga jugoslovansko nacijo na višino solidarne celine.

To edinstvo in ta celina stojita iznad vsakega posameznika, iznad vsake politične stranke kot splošno narodno dobro, kot velika nacionalna pridobitev.

Ustava kraljevine Jugoslavije proži vse možnosti za sodobno organizacijo in krepak razvoj vsega nacionalnega, socialnega, gospodarskega in kulturnega življenja našega naroda. Zaradi tega si moramo prizadevati, da se v duhu ustavnih načel popolnoma in čimprej trajno organizira celokupno državno in narodno življenje. Nacionalno zahtevani in narodno življenje. Nacionalno zahtevani in narodno življenje. Nacionalno zahtevani in narodno življenje.

V razboritem spoštovanju prošlosti in v duhu političnih izročil narodovih moramo odločno zavrniti vse zablode, ki so nas razedinjevale in ovirale napredek v našem javnem in nacionalnem življenju.

Velika in nevarna je zabloda vseh onih, ki mislijo, da se naše državno življenje lahko vrne na začetno linijo našega narodnega in državnega zedinjenja! Zmotno je verovati, da se more preskočiti nazaj celo pokolenje, ki je rojeno in odraslo v

zedinjeni domovini. Ali je mogoče brez nevarnosti za vso nacijo organizirati naše javno življenje po načelih iz prejšnjih stoletij, na plemenski, pokrajinski in verski razdelitvi? Ne! To ni več mogoče! Iskreno in globoko priznanje izrekamo bivšim političnim strankam za vse njihove koristne napore in vse njihove zgodovinske zasluge. Toda sodobno narodno življenje in bodočnost naroda zahtevata od nas širših pokretov in večjega poleta.

Razstrojene, pokrajinsko razedinjene naše nekdanje politične stranke niso mogle več zagotoviti zdravega in naprednega življenja. To je danes prepričanje vsega našega naroda. S tem prepričanjem, a za dobrobit in napredek domovine, pozivamo vse Jugoslovane v resnično službo kralju in narodu, brez ozira na kateri strani so bili v prejšnji politični razdvojenosti. Hočemo zbrati vse ustvarjalne sile te države na eni liniji in v skupnem poletu za nacionalno državo!

Jugoslovani!

Nosilec državne kandidatne liste g. Bogoljub Jevtić, predsednik ministrskega sveta in zunanji minister, ter vsi kandidati na njegovi listi, so odločni nasprotniki vseh separatističnih, federalističnih in prevratnih teženj. Na tem polju bodo vztrajali do kraja, odločno in neodstopno.

Kraljevska vlada, ki ji načeluje nosilec naše državne kandidatne liste g. Bogoljub Jevtić, je sestavila svoj delovni program in pristopa k njegovi izvedbi odločno in brzo. Ta program obsega mnogoštevilna vprašanja, od katerih sta odvisna obstoj in bodočnost kmeta in obrtnika, industrijca in trgovca, delavca in uradnika.

Gospodarska in finančna vprašanja so življenjska vprašanja sedanje dobe. Kraljevska vlada jim bo posvetila svojo največjo skrb. Prvi ukrepi v tem pogledu so že izdani. Oni obsegajo:

znižanje zemljarine za 20 odstotkov, znižanje davkov, taks, železniških tarif;

konzervacijo državnih in poldržavnih velikih denarnih ustanov v cilju boljše razdelitve kreditov in pospešenja obtoka kapitala;

znižanje obrestne mere pri državnih in zasebnih denarnih zavodih;

odgoditev plačil in znižanje obrestne mere za kmečke dolgeve;

eno milijardo dinarjev zagotovljenih kreditov za velika javna dela, gradnje cest in železnic.

Poleg teh ukrepov bo vlada začela v celoti izvajati ves svoj gospodarski program. Glavni cilj tega programa je oživljenje gospodarstva in celokupne delavnosti našega naroda. Naš sedanji gospodarski sistem se mora bolje, razumneje, napredneje in pravičnejše organizirati.

Kmetijstvo je temelj našega narodnega bogastva. Od njega je odvisno življenje največjega dela našega prebivalstva in ono bo zaradi tega prva in glavna skrb naših naporov.

Križa kmetijstva je vzrok splošne gospodarske krize pri nas. Odvisnost in medsebojna povezanost kmetijstva, gospodarstva, industrije, trgovine in obrti ustvarjajo neobhodnost, da se čimprej doseže ravnotežje v cenah in živahnější prodaja proizvodov vseh teh panog narodne delavnosti.

Našo gospodarsko in delavsko zakonodajo moramo korenito popraviti. Kmetu, delavcu in obrtniku se morata zagotoviti obtoji in napredek. Na njihovo povzdigo je vezan tudi napredek vseh ostalih gospodarskih panog, za katerih razvoj moramo prav tako skrbeti.

Zadružništvo je najboljša oblika kmečkega organiziranega gospodarstva in življenja. Zagotoviti hočemo popoln razvoj kmečkega zadružništva, ki mora ostati po-

litično, versko in plemensko nevtravno.

Z ureditvijo banovin kot upravnih in samoupravnih edinic na osnovi široke samoupravne in dekoncentracije oblasti bo naš državni organizem izpopolnjen in ojačena njegova sila za naše skupne napore, vsem delom naroda pa bo omogočena neposredna skrb za njihov razvoj v skladu z njegovimi prilikami in potrebami.

Osnove dobre uprave zahtevajo vzoren red v državni in samoupravni upravi in strokovno usposobljenost ter nacionalno korektnost uradniškega kadra. Naši vztrajni napori bodo šli tudi v tej smeri.

Dobro pravosodje je temelj vsake dobro urejene države. Pravni red in zakonitost morata biti v popolnosti zasigurana.

Splošna in težka kriza pa ne vlada samo v našem socialnem in gospodarskem življenju, marveč se razstrojenost in zlo v sodobni družbi zlasti težko občutita tudi v moralnem pogledu. Zato bo kulturna, moralna in fizična povzdiga našega naroda naša sveta dolžnost.

Jugoslovani!

Sedem let bo še poteklo, da bo naš ljubljenski mladi kralj, naslednik velike jugoslovanske dedščine, ki mu jo je zapustil njegov veliki oče, dosegel kraljevsko polnoletnost in prevzel kraljevsko oblast v svoje roke.

Ves ta čas morajo bolj kakor kdajkoli vsa prizadevanja in sile vsega naroda stre meti k enemu in edinemu cilju, k popolni notranji nacionalni in politični konsolidaciji naše države, k splošnemu blagostanju in napredku vsega naroda in k izvršitvi velikih državnih in mednarodnih nalog kraljevine Jugoslavije.

Svetinja te naloge in bremena njene izvedbe morajo biti vsemu jugoslovanskemu narodu ukaz vesti. Danes je bolj kakor kdajkoli v naši zgodovini potreba narodne sloge, osnovni in bistveni element za miren razvoj našega narodnega življenja in za zagotovitev naše narodne in državne bodočnosti.

Zaobljubo, ki jo dolgujemo velikemu kralju mučeniku, da bomo čuvali in očuvali Jugoslavijo, bomo mogli izvršiti le tedaj, če bo ves jugoslovanski narod v svoji najgloblji zavesti prepričan, da je vsak kot posameznik in kot celota dolžan sebi in svojemu življenju in svoji svobodi varovati veliko delo, začeto po Nemanjičih in Tomislavu in dovršeno po stoletnih žrtvah in borbah po največjem Karadjordjeviću.

Potrebno je, da prekalimo srca vseh sinov te države v železno voljo in jekleno odločnost, v pojem prepričanja, da se Jugoslavija mora ohraniti v blagor, mir in svobodo našega naroda, pa tudi za splošni blagor in splošni mir.

Ne kloniti, ne odnehati in ne ustavljati se, to je danes najvišji zakon našega narodnega obstoja, naše svobode, naše državne neodvisnosti in edinstva. Tu mora vsa Jugoslavija z očmi, oprtimi v vrhove Oplenca, stati kakor en sam mož. Samo tako bomo mogli v neomajni slogi in z velikim narodnim poletom ohraniti to dragoceno pridobitev naroda in njegovega velikega voditelja kralja Viteza. Samo tako se nam bo posrečilo napraviti Jugoslavijo znotraj zdravo, urejeno in močno, zunaj pa spoštovano, tako da si jo bodo vsi želeli za prijatelja.

Jugoslovani!

Vabimo vas, da 5. maja vsi složno in odločno odidete na volišče in oddaste svoj glas za državno listo z nosilcem g. Bogoljubom Jevtićem, predsednikom kraljevske vlade.

Bogoljub Jevtić, predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih zadev, Slede podpis vseh ministrov.

Separatiste odklanjamo!

Pred vsakimi volitvami pričanja bo najpreje med kandidati. Volilci pridejo na vrsto šele v končni bitki. Tako je tudi sedaj.

Pojavljajo se kandidati vseh vrst in vseh mogočih političnih prepričanj. Ker vidijo, da bodo težko uspeli z lastno listo, se skušajo na vse mogoče načine urediti na državno listo. Na tej pričakuje največ uspeha. Da bi bili na to listo sprejeti, sprejemajo kratkomašo vse pogoje ki jih stavi nosilec te liste. Tako je bilo tudi leta 1931. Na listo so bili sprejeti kandidati, ki so podpisali vse mogoče izjave. Kakor tedaj, tudi sedaj opazujemo, kdo vse se ponuja na državno listo. Med ponujajočimi se kandidati so zopet osebe, ki nam niso prav nič simpatične po njihovi preteklosti.

Tudi sedaj so pripravljene ti uskokci iz raznih plemenskih in verskih strank podpisati izjavo, ki jo zahteva nosilec državne liste. Pripravljene so odpovedati se svojim separatističnim težnjam, priznavajo narodno in državno edinstvo in priznali bi še vse mogoče, samo, da bi bili sprejeti med kandidate. Zavedajo se, da ta izjava velja samo dotodaj, ko prestopijo prag parlamenta, potem pa to izjavo pustijo na strani in prično svojo staro politiko razdiranja. Prav dobro vedo, da ni sile, ki bi jih iztirala iz skupščine, če so enkrat zvoljeni.

Ta praksa se jim je posrečila pri zadnjih skupščinskih volitvah in računajo, da se jim bo tudi sedaj. Tedaj so se vrnili na listo jugoslovanske nacionalne stranke in bili izvoljeni. Ko pa so prišli v skupščino, so na mah postali stari pripadniki bivših političnih strank in so poskušali svoja načela — če so jih sploh kedaj imeli — uveljaviti v stranki sami. Zato je postala skupščina torišče strankarskih razračunavanj posameznikov, čeprav so bili vsi izvoljeni na enem programu. In ta program, odkrito moramo priznavati, je bil dober, čeprav ne popoln. Bil je dober v glavnem v oni točki, kjer povdarja, da stoji absolutno na stališču 6. januarja. Kar mu je še manjkalo in to posebno v socialnem pogledu, bi bili oni, ki so prišli v parlament na podlagi tega programa, morali izpopolniti. To bi bili storili, če bi bili vsi tudi v resnici taki, kakor so se kazali v volilni borbi. Ker pa so bili Jugoslovani samo po svoji zunanosti in svojih besedah, v srcu pa jim je bilo jugoslovanstvo samo liroma, pod katero so se skrili, da so lažje rovarili in kovali načrte za borbo proti njemu, je ostal program na papirju, izvoljeni pa so vsak po svoje izvajali program svoje bivše plemenske, verske in separatistične stranke.

Zato je naša dolžnost, da pazimo, kdo vse bo hotel sedaj priti v skupščino in da takoj, ko se pojavi zopet tak namišljeni Jugoslovan, povzdignemo svoj glas in gremo v borbo proti njemu. V tej borbi moramo biti neizprosni, nepopustljivi! Ne sme se zgoditi, da bi zopet sedeli v parlamentu poleg iskrenih Jugoslovanov zastopniki ljudstva, ki ga zavajajo na kriva pota. Ne smemo dopustiti da bi bilo delo odkritičnih nacionalistov onemogočeno vsed takih ujedljivcev.

Kdor bo kandidiral na državni listo, mora biti Jugoslovan ne po prisiljeni izjavi, ampak po srcu in duhu!

K potovanju Schuschnigga in Berger-Waldenegga

Vrč se je ubil...

Pretekli teden sta potovala avstrijski zvezni kancelar Schuschnigg in zunanji minister baron Berger-Waldenegg v Parizu in London. Namen potovanja je bil: posojilo, oziroma finančna podpora in — Habsburžani.

Potovanje pa ni bilo posrečeno. V Parizu sta prišla po ovinkih. Izstopiti sta morala več kilometrov pred Parizom in se od tam skrivno pripeljala v francosko prestolico, kjer jih je pričakovala na kolodvoru velika množica ljudi ne z ravno najboljšimi nameni. Sprejeta sta bila v Parizu popolnoma hladno in sta lahko razumela — seveda če sta hotela — da obisk ni bil zaželen in da ne moreta pričakovati uspehov ne v vprašanju financ, še manj pa seve v vprašanju restavriranja Habsburžanov. Vladni krogi so jima z diplomatskimi besedami dopovedali, da je bolje, če se držita bolj skrito, da jih javnost ne vidi, ker bi bilo francoski vladi zelo neprijetno, če bi morala v njuno varstvo nastopati s silo.

Kakor je posneta iz poročila, v Parizu avstrijska državnik nista našla priložnosti, da bi natančneje obrazložila namen svojega potovanja. Zato sta le bolj otipavala in skušala zvedeti, kakšno stališče zavzema francoska vlada v vprašanju zopetne vzpostavitve habsburžanov. Odgovor ni bil nič kaj laskav. In tako sta tiho, kakor sta prišla, tudi odšla. Dosedaj menda še noben tuj državnik ni bil sprejet v Parizu tako hladno pri diplomatih in tako burno pri narodu, kakor se je to pripetilo Schuschniggu in njegovemu sopotovalcu.

Ker ni bilo v Parizu nikakega uspeha, sta se odpravila v London. Toda tudi tam je bil sprejem enak. Na kolodvoru ogromna množica sovražno razpoloženega naroda, od vlade pa ju je sprejel osebno samo zunanji minister Simon, predsednik vlade Mac Donald pa je poslal samo svojega tajnika. Ker je bilo Angležem znano, po kaj prihajata, so dali že vnaprej razumeti avstrijskima državnikoma, da je bolje, če ne načneta nameravanih vprašanj. In tako smo doživeli, da je Schuschnigg podal v Londonu izjavo, da je njegov obisk samo vpljudnostnega značaja.

Po vesteh, ki smo jih prejeli pred potovanjem pa je bilo jasno, da je hotel Schuschnigg v Parizu in Londonu zvedeti za tri stvari, in sicer: stališče Francije in Anglije glede povratka Habsburžanov na avstrijski prestol, stališče glede podonavskega pakta v zvezi z jamstvom avstrijske neodvisnosti in vprašanje finančne podpore. In h koncu še eno vprašanje velike važnosti: enakopravnost v oboroževanju.

Vse se je ponesrečilo in vseh teh vprašanj nista načela, ker sta uvidela, da ne uživa sedanji avstrijski režim nikakega zaupanja. Mesto odgovorov na gornja vprašanja sta dobila sicer lepe besede in še lepše nasvete, obenem pa tudi ostro zavrnitev njihovih želja. Glede Habsburžanov so jima povedali jasno, da ni nikdo pripravljen se z njimi resno pečati, ker je prenevarno in bi gotovo izzvalo konflikte, ki si jih pa niti Anglija niti Francija ne želita. Glede posojila, oziroma finančne podpore pa se jima je povedalo, da je v Angliji kakor Franciji sicer dovolj razumevanja za obupne finančne razmere v Avstriji in da bi tudi pomagali, toda — ne sedanjemu režimu, ki ni povolji niti enim niti drugim in tudi doma ne vživa zaupanja, temveč je le toleriran — seveda pod okriljem pušk in bajonetov.

In tako sta se vrnila praznih rok. Občudovati pa je veliko »skromnost« avstrijskih politikov, ki dosledno poskušajo ustvarjati sovražno razpoložene v Srednji Evropi s takimi izzivalnimi zahtevami. Čeprav dobro vedo, da vzpostavitev Habsburžanov nobena naslednjih držav ne smatra za notranje avstrijsko vprašanje, v katero se ne more nihče vtikati, vseeno prihajajo v večjih ali manjših presledkih s tem vprašanjem na dan. Je to vedro samo poskus, toda že sam poskus je — izzivanje.

Velika kratkovidnost avstrijskih državnikov pa je tudi v tem, da hodijo mole-dotovat na eni strani za finančno podporo, na drugi pa imajo obenem pripravljeno zahtevo po svobodnem oboroževanju. Trdijo sicer, da hočejo oboroževanje samo v obrambo, v resnici pa bi le menda radi še kdaj napadli. Za obrambo so dovolj oboroženi; obrambno oboroževanje rabijo itak samo za vzdrževanje notranjega miru, ker se narod razumljivo krčevito upira nasiljem sedanjega režima, ki se je dokopal do oblasti samovoljno in proti volji naroda. Pred napadom od zunaj se jim ni bati, ker nihče nima namena jih napadati, razen mogoče Nemčije, ki pa napada tudi ne bo izvršila z oboroženo silo in se bo raje — kakor vse kaže — poslužila drugega načina borbe.

Čeprav nista Schuschnigg in Berger-

Waldenegg nikjer povedala jasno, da rabita tako denar, kakor drugo podporo prav za prav zato, da se bo režim branil pred narodnim socializmom, je bilo vendarle dovolj podčrtano v njihovih namigavanjih, da je tu skrivnost Ahilove pete. Anšlus ni več za Evropo tak strah, kakor je bil pred leti. Tedaj je bilo Avstrijecem treba samo izgovoriti to besedo, pa so se že odprli tresorji francoske narodne banke in denar se je kar valil v široko odprte roke avstrijskih državnikov, ki so vedno sprejemale in ničesar vračale. Danes pa je ta strah minil in tresorji ostanejo zaprti, ušesa diplomatov zapadnih držav pa gluha.

Avstrija je pač hodila s tem vrčem prevečkrat po vodo in zato se je uresničil star naš pregovor: Z vrčem hodiš po vodo, dokler se ne ubije. In sedaj se je ubil...

Slabost naše obrambe proti marksizmu

Beograjski tednik »Ideje« prinaša v svoji številki od 16. februarja t. l. članek M. Crjanskega pod naslovom: Golgotska teza o proletariatu pri nas je popolnoma uspela. Če bi nas kdo opazoval od daleč, bi se mu zdelo, kakor da je pri nas proletarski problem glavni problem nacije in družabnosti. Toliko drugih, ekonomskih in kar je še važnejše, duševnih problemov se še nismo dotaknili, zato pa se vsak dan vse ono, kar zna čitati in pisati, vse to kar je obiskovalo šole, zbira okrog marksizma.

Ker so naši marksisti posebno v obmejnih krajih še vse kvarljivejši za naš narod, kakor oni v sredini države in podpirajo v svojih vrstah nemško-nacionalni živeli, o krivicah, ki se gode delavstvu pa samo kričijo, ne da bi se lotili dela za zboljšanje položaja našega delavstva, je članek še posebno z ozirom na razmere pri nas zanimiv in ga prinašamo v celoti.

Aktualen je posebno sedaj, ko se marksisti pripravljajo, da polove v svoje mreže delavstvo, katero bi radi še naprej vzgajali v brezdomovinstvu in mu vcepiljali mehkužnost ter ga preslepili, da bi volilo njihovo listo, na katero bodo zbrali same salonske socialiste, oziroma buržuje z rdečo kravato.

Članek se glasi:

»Naša buržuazija ima o marksizmu kot političnemu nasprotniku popolnoma časa neodgovarjajoče in sentimentalne pojme.

Komunist in komunistična propaganda — to je za našega meščana neke vrste mladeniška norost, ki bo prelehala in katero je treba pustiti, da se sama ubije.

Brez kakršnegakoli, ali pa vsaj zelo površnega poznavanja marksizma prehaja naš človek kot strankar, kot politik, kakor tudi kot povprečnjak k marksizmu kot saboteriju z isto pritajeno simpatijo, s katero gleda na prostjaka proti spredniku tramvaja, kadar pljuje na tla. Pusti svobodnega človeka.

Drugače in še kako brez spoštovanja tujega političnega prepričanja polna neusmiljenega cinizma tudi danes meša marksiste in svetel lik Svetozara Markovića naša »buržuazija« brez ozira na demagogijo in primitivno saboterstvo rje govega pokreta.

Ona primerja današnje marksiste s pojmi, ki jih je dobila okoli Tucovića ter je v njeni glavi današnji internacionalist enak marksistu tipa profesorja Čurića.

Ni dvoma, da se posebno z ozirom na politične prilike one dobe pokret Svetozara Markovića in njegove osebnosti more smatrati kot idealen. Niti ni dvoma, da je bila socialistična stranka pred vojno morda pri nas (pisec misli Srbijo. Op. ur.) neka vrednost tudi iz nacionalnega vidika. Najboljši izraz nacionalne zavesti naših tedanjih Bakunjinov je podan v pismu Gavriila Principa, kjer je borba med zavestjo, da je potrebno predvsem rešiti vprašanje nacionalno, in re-

volucionarnim idealizmom, jasna. Vse to pa nima nikake zveze z današnjimi našimi marksisti in tudi nima nikakega smisla. Te reminiscence v pogledu na marksizem so le samoprevara po liberalizmu pokvarjenega steriliziranega našega »meščanskega« stanu.

Ono, kar je bilo najboljšega med marksisti, je že davno oddvojeno od delavstva, našemljeno v dres novih sočasnih marksistov in če bi se danes pregledal naš marksizem brez vsakih iluzij, bi se našlo v njem skoro 90% nemarksističnega elementa konfesionalne demagogije in separatističnega saboterstva. Proti tem ne bi smela imeti naša buržuazija nikakih obziriv.

Komunistična propaganda ravno zato, ker je za našega človeka nova, uspeva pri nas skoro brez odpora. Ta propaganda je že sama po sebi bolj izdelana kakor vse druge manifestacije marksizma. Ona ima celo vrsto mojstrsko preračunjenih efektov.

Naš buržuju, ki se zna boriti proti hajdukdom, ki jih dežela pozna kot tipe zelenošev hladnega razuma, stoji naivno in brezmočno pred igro marksizma. Zato je marksistična propaganda pri nas tako ilegalna, okrašena s tujim perjem. O celi vrsti komunističnih propagandnih elementov nima naša buržuazija niti pojma. Golgotska teza o proletariatu pri nas je popolnoma uspela. Če bi nas kdo opazoval iz daljave, bi se mu zdelo, kakor da je pri nas proletarski problem glavni problem nacije in družabnosti. Toliko drugih gospodarskih in kar je še važnejše, duševnih problemov se še nismo dotaknili, pa vendar se zbira vse kar zna čitati in pisati, vse kar je obiskovalo šole, okoli marksizma.

Marksizem potrebuje teze, da je proletarec vemučenik in takoj tudi druge, da je buržuju najogabnejša svinja.

Marksizem izvzema proletarce kot izbran narod in mu pripoveduje, da je cvet človečanstva. Marksizem dan za dnevom prepričuje proletarce, da so samo oni trpeči in bedni, da se mora dvigniti in vladati.

Najlepše je, da naš buržuju pri tem zdelo kot neprestano dekle, priznava vse te teze in sramežljivo kloni. Ali je kdaj pokazal voljo, da se bori proti marksističnemu licemerstvu? V stanovih duhovništva, profesorjev, mladih univerzitetnih študentov, odborih »nacionalnih« organizacij?

Ne, buržuju podleže tej hipnozi množic!

Proletarec je sam po sebi seveda inkarnacija vsega dobrega in plemenitega, njega je treba dvigniti na prestol, on je vzor človečanstva.

Da ne bi bil »času neprimeren«, nehuman in posebno literarno zaostal, buržuju vse to gleda, kakor v sanjah.

Proletarcu je vse dovoljeno in se mu vse oprošča, za niega in njegov razred

Nemiri v francoskih severnih afriških kolonijah

V Alžiru in drugih večjih mestih so pričeli iz zaredi brezposelnj delavci. Tako je zopet prišlo v Alžiru in Oranu do velikih demonstracij in neredov, ki so jih izzvali brezposelni domači delavci. Delavci se ne bojijo niti vojaštva, proti kateremu so zelo ostro nastopali. Prišlo je do napadov na mestno posvetovalnico v Alžiru, pri katerih je bilo ranjenih več francoskih uradnikov. Vojaki-domačini, predvsem arabski strelci zelo neradi nastopajo proti demonstrantom, vsled česar je morala biti pozvana tajska legija, kateri se je končno posrečilo vzpostaviti red in mir. Pri izgrelih je bilo izropanih veliko število trgovin in hiš.

Francoski notranji minister je odpotoval v Severno Afriko, ki bo po vrnitvi podal francoski vladi poročilo in predlagal ukrepe, ki jih je treba storiti, da se ohrani mir in red v tej najvažnejši francoski koloniji.

so vsi zaskrbljeni. V njem je idol, morala in lepota. Umetnost naj samo njega slika kot Venero.

Kar je v tej komediji najodurnejše, je dejstvo, da vse to ne prinaša našem delavstvu nikakih koristi, posebno ne onemu, ki je plemensko naše, še v kontaktu z narodom in je šele prišlo iz dežele.

V dejstvu se vse to odigrava na površini takozvane inteligence in cela ta apoteza proletarca, ki ga pozneje stane toliko žrtev (glej Avstrijo, Nemčijo, Španijo, Bolgarsko), postaja pri nas prava karikaturna.

Marksistična propaganda pretvarja naše inteligenco v morfinizirano maso, ki se ne more boriti in ki — kakor izgleda — zapušča svoje položaje brez boja. K marksistom je prešla vsaj teoretično, razumljivo dobro plačana, cela vrsta kukavic.

Naše podeželje stoji ob strani in naš kmet opazuje čudo, ki se godi okrog njega, a oni stan, ki ima dolžnost, da se brani, popušča.

Proletarec ni tak, kakor ga slika marksistična propaganda in oni, ki so delili z njim kruh in računali na njega, vedo, da je njegova slika popolnoma drugačena. Mesto takega proletarca se dviga nacionalna ideja, a naš buržuju smatra še vedno, da ni časa primerna.

V dejstvu pa je nacionalizem edina ideja, potem katere se more pri nas zahtevati ne samo socialna pravica, nego tudi smisel vsakega dela in logična vez z onim kar je bilo. A vsi, ki niso in nočejo z nacijo, morajo vedeti kaj jih čaka!

Vprašanje marksizma ni policijsko vprašanje, kakor ga smatra naša buržuazija, ono je vprašanje družabnega življenja, borbe in odpora.

Nacija je tu, v teh 80% kmetov in delavcev, nadvladujočih v svoji zemlji. Za njo ni noben socialni program dovolj širok, v njenem imenu ni nobena strogost preostra! Proletarsko vprašanje ni glavno vprašanje. Nasprotno!

Marksistična propaganda je zrasla pri nas kakor iljka, ona vsebuje vse, a največ neprijateljstva, mržnje in podlosti proti vsemu, kar je naše, plemensko naše, naše po duhu.

Marksistična propaganda pri nas ne zastopa delavstva niti realnega programa njegovih interesov in niti ni kak idealizem.

Marksistična propaganda pri nas sliči delu izdajalca v tujini, proti njej se naša buržuazija ne zna boriti; proti njej se bo našel lek šele tedaj, ko bode vznikla nacija kot politična ideja in ta obstoja. Ona je tu tako pod vrhom Triglava kakor ob Vardaru, ona prodira preko naših polj, preko naših gora! Jedna in ista, neprekosljiva, nepremagljiva! Pride dan, ko bo ta nacija sodila in obsodila marksistične zajedljivce!

Zasebni nameščenci v obrambi svojih socialnih pravic!

7 soboto zvečer je bilo pri »Orlu« zborovanje zasebnih in avtonomnih nameščencev, organiziranih v društvu ZAN. Udeležba je bila precejšnja, vendar se je pa opazilo, da je manjkalo odvetniško in notarsko uradništvo. To bi pomenilo, da je ta panoga tako dobro plačana, da se ji ni treba več boriti za svoje pravice in tudi nimajo nikakega interesa na tem, da ostanejo pravice zasebnega nameščentstva neokrnjene in da se še celo izboljšajo. Kako pa je v resnici ravno s to panogo, bi pa znal gotovo povedati magnat privatnih nameščencev in predsednik društva odvetniških in notarskih uradnikov, seveda, če bi hotel. Da njemu ne gre slabo, nam je znano. Toda na žalost je menda v celji panogi samo ena »svetla zvezda« in ta vodi svoje pohlevne ovčice po poti, ob katerih je zelo malo paše.

Zborovanje je vodil predsednik tov. Miklavčič, ki je uvodoma pozdravil ljubljanskega delegata, podpredsednika pokojninskega zavoda g. Tavčarja in podpredsednika Zveze društev zasebnih in avtonomnih nameščencev g. Joška Zemljiča, nadalje zastopnika bančnih in farmaceutskih uradnikov, delegata Kosa iz Celja in delegata Koruzo iz Ruš. Besedo je podal takoj delegatu Tavčarju.

V svojih izjavah je podpredsednik PZ g. Tavčar orisal boj slovenskih zasebnih nameščencev za svojo socialno ustanovo, za Pokojninski zavod. Zasebni nameščenci so pozdravili razne forme, ki jih je obljubil finančni minister, kakor tudi razširjenje pokojninskega zavarovanja na celo državo. Odločno pa so protestirali proti predlogu Središnje urada za osiguranje radnika v Zagrebu (SUZOR), po katerem naj bi se ukinile vse privatne bolniške blagajne in mesto njih ustanovile bolniške blagajne za zavarovanje privatnih nameščencev, katerih število bi naj določil minister in ki bi naj vršili zavarovanje kot krajevni organi SUZOR-ja za slučaj bolezni, ope-moglosti, nezgode, starosti in smrti po njegovih statutih. S takim enotnim zavarovanjem bi mnogo pridobil SUZOR na račun delavskega zavarovanja, privatni nameščenci pa bi ogromno izgubili. Če bi se pokojninsko zavarovanje razširilo na celo državo po zgornjih smernicah, bi zasebni nameščenci pri nas utrpeli veliko izgubo, ker je dosedaj obvezno zavarovanje samo v dravski banovini in v Dalmaciji. Zato zahtevajo zasebni nameščenci, da se pokojninsko zavarovanje izvaja ločeno s posebnimi uredbami in ločeno naj se izvede tudi delavsko in nameščensko zavarovanje, ker ima privatni nameščenec druge življenjske pogoje. Ustanovi naj se več pokojninskih zavodov, katerih vsak naj ima kar največjo avtonomijo. Take ustanove so za sedaj predvidene poleg Ljubljane v Zagrebu, Sarajevu in Beogradu. Preti pa je še druga nevarnost s strani pokojninskega zavarovanja. Privatnemu nameščencu najbrž nenaklonjeni činitelji so nam reč predlagali, da bi naj se zavarovalo nameščentstvo po vrstah podjetij in sicer tako, da bi bil nameščenec pokojninsko zavarovan samo v podjetjih, ki ima gotovo število uradništva, kjer pa tega števila ne bi bilo, pa odpade obvezno zavarovanje. Zaenkrat je ta nevarnost odpravljena. Na žalost nam pa govornik ni povedal, kdo je tako socialno štet prijatelj privatnega nameščenca, ki bi mu rad odvzel že pridobljene pravice.

Za svoja stvarna izvajanja je žel govornik obilo priznanja. Na žalost je moral nujno odpotovati, ker bi drugače gotovo še podal nameščencem pojasnila v raznih vprašanjih, ki jih zanimajo in ki so zanje odločilne važnosti.

Nato je referiral podpredsednik Zveze društev privatnih nameščencev g. Zemljič o bolniškem zavarovanju zasebnih nameščencev in seznanil zborovalce s sklepi raznih anket, na katerih se je obravnavalo pereče vprašanje ukinjenja privatnih trgovskih bolniških blagajn in priključitev istih SUZOR-ju. Prizadete so bile tu tri bolniške blagajne, in sicer: Trgovsko bolniško in podporno društvo

v Ljubljani, Merkur v Zagrebu in »Trgovska omladina« v Beogradu. Govornik je povdarjal, da moramo doseči, da postane bolniško zavarovanje pri privatnih bolniških blagajnah obligatorno.

Govornik je podal tudi nekaj statističnih podatkov iz delovanja ljubljanskega Trgovskega bolniškega in podpornega društva, ki šteje 7200 zavarovancev in ima v Ljubljani lastni sanatorij. Slučnega hoče zgraditi tudi v Mariboru.

Tov. Zemljič je poročal tudi, da je bivši podpredsednik zveze tov. Gilčvert izključen iz Zveze in tudi kot delegat Pokojninskega zavoda ter navedel tudi teht-

ne vzroke za izključitev.

Predsednik se je govornikom zahvalil in sta bila na njegov predlog poslani pozdravni brzojavki ministru za socialno politiko g. dr. Marušiču in banu dravske banovine g. dr. Pucu. Na zborovanju sta bili še sprejeti resoluciji zveze iz mariborskega društva zasebnih in avtonomnih nameščencev, ki jih doslovno prinašamo na drugem mestu, na kar je bilo zborovanje zaključeno.

Zasebni nameščenci smo hvaležni predavatelima za njihove izčrpne referate in si želimo še več takih zborovanj

Zahteve zasebnih nameščencev

RESOLUCIJA, SPREJETA NA JAVNEM ZBOROVANJU DRUŠTVA ZASEBNIH IN AVTONOMNIH NAMEŠČENCEV V MARIBORU DNE 23. FEBRUARJA 1935.

Na zborovanju, o katerem poročamo zgoraj, je bila sprejeta sledeča resolucija: »Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Mariboru se pridružuje protestu Zveze društev v Ljubljani ter odločno zavrača sklep ravnateljstva Suzorja od 28. decembra 1934, ki predvideva ukinitve dosedanjih nameščenskih bolniških blagajn in ustanovitve novih, ki bi naj bili krajevno organi Suzorja in vršili tudi kot taki naše zavarovanje. Poleg obstoječih mezdnih razredov naj bi se uvedli tudi višji mezdni razredi. Članstvo pri novih blagajnah bi bilo fakultativno, to je odvisno od pristanka zavarovancev. Odklanjamo ta sklep Suzorja, ker bi uvedba višjih mezdnih razredov prinesla povišanje prispevkov, za katere ni nobenega upravičenega razloga in bi od tega ne imeli nameščenci nobenih koristi. V dravski banovini ni nikake utemeljene potrebe za osnovanje višjih fondov, ker imajo nameščenci že pri sedanjih TBPD možnost, da se priključijo zavarovanju.

Obligatornost zavarovanja vseh članov blagajn pri posebnem fondu bi obremenilo zavarovance samega. Pogubna posledica obligatornosti članov pri posebnem fondu in uvedba višjih mezdnih razredov za nameščenske bolniške blagajne bi imela z ozirom na predvideno fakultativnost članstva za posledico, da bi vsi, ki bi teh novih bremen ne zmogli ali ne hoteli nositi, prešli enostavno v zavarovanje Suzorja. Zaradi tega dviga tudi naše društvo protest in podarja temeljne zahteve v pogledu ureditve socialnega zavarovanja privatnih nameščencev v dravski banovini:

1. Smotrena in zadovoljiva organizacija socialnega zavarovanja nameščencev mora nujno izhajati iz povsem prirodne činjenice, da imajo privatni nameščenci z ozirom na svoje življenjske prilike, odnosno življenjski standard in mentaliteto glede svojega socialnega zavarovanja posebne želje in potrebe. V okviru ob-

stoječega delavskega zavarovanja tem ni mogoče ustreči, pa je zato potrebna specialna zakonita ureditev celokupnega nameščenskega zavarovanja, ki naj obsega bolezensko, nezgodno, pokojninsko in brezposelno zavarovanje in vodi računa o potrebni kolaborativni skupnosti vseh teh zavarovalnih panog.

2. Organizacija nameščenskega zavarovanja mora sloneti na teritorialnem načelu in zato naj se že z ozirom na obstoječe neznosno stanje čimprej izvede razmejitev delokroga vseh treh privatno-društvenih blagajntako, da pripada bolniški blagajni TBPD v Ljubljani izključna pravica izvajanja bolniško-nezgodnega zavarovanja za vse trgovske in druge privatne nameščence na področju dravske banovine. To načelo velja za vse OUZD-je, pa naj bo merodajno tudi za privatno-društvene bolniške blagajne, da prenehajo nepotrebni spori in interesom socialnega zavarovanja škodljive licitacije v pogledu bolezenskih podpor med raznimi nosilci nameščenskega zavarovanja.

3. Fakultativno zavarovanje zasebnih nameščencev pri privatno-društvenih bolniških blagajnah se mora spremeniti v obligatorno. Obsegati pa mora vse trgovske in druge zasebne nameščence, v kolikor ni njihovo zaposlenje pretežno fizičnega značaja, kakor tudi nameščence v različnih samoupravnih institucijah, ako po veljavnih zakonitih predpisih niso izvzeti iz obveznosti zavarovanja.

Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev, včlanjeno v Zvezi društev v Ljubljani, naproša potom te g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje, da blagovoli čimprej sklicati anketo predstavnikov privatno-društvenih blagajn, kakor tudi vseh drugih interesiranih činiteljev, na kateri naj se razbistrijo vsi pereči problemi nameščenskega socialnega zavarovanja in določijo vidiki, po katerih naj se uredi.

Zakaj imamo pri nas zakone?

Pri nas imamo celo vrsto zakonov, ki služijo delavstvu, oziroma bi mu morali služiti. Gotovi poslodavci pa teh zakonov nočejo poznati in jih ne vpoštevajo tako, kakor bi jih morali. Poslužujejo se vseh mogočih sredstev, da kršijo predpise in oškodujejo delavstvo. Če že morajo v kaki točki zakon vendarle vpoštevati, se maščujejo takoj nad delavstvom na drugi način. Ne strašijo se niti najhujšega: odpoved službe v smislu zakona. Tako se dogaja, da poslodavci zakon točno in vestno izpolnjujejo edino v tej točki. To pa dosledno. Našteli smo že nešteto slučajev. Opozarjali smo tudi merodajne faktorje na krivice, ki se gode našem delavstvu. Toda naleteli smo dosedaj na gluha ušesa. Delavstvo dobi odgovor, naj brani svoje pravice pred sodiščem, ki je zato postavljeno.

Ali pa more sodišče tudi delavstvu res nuditi polno pomoč v obrambi njegovih pravic? Ne!

Delavec sicer dobi pri sodišču pravico,

pri službodajalcu pa službeno knjigo z gotovim zaznamkom in tako se množe vrste brezposelnih. In kar je najhujše: delavec, ki se je drznil zahtevati svoje pravice pred sodiščem, je ožigosan kot nevaren element in nikdo ga ne sprejme več v službo.

Ali je pri takem stanju mogoče zahtevati delavcu pravice, ki mu pritičejo v smislu zakonskih predpisov. Kako naj si upa delavec zahtevati od službodavca, da izpolnjuje zakon, če pa mu pri tem grozi odpuščanje iz službe. Tu bi bilo treba novih ukrepov. Ako delavec ne izpolnjuje predpisov, je kaznovan. Kaj pa službodavec? Za njega so zakoni na papirju. Če jih ne izpolnjuje, se mu ne zgodi ničesar. Zato bode potrebno, da se k zakonom socialnega značaja izdela pravilnik, ki bode predpisoval tudi za službodavca kazen, če zakon krši. Dokler tega ne bo, se delavstvo zakonov ne more posluževati v polni meri.

Navajamo slučaj, ki se je pripetil te

dni v mariborskem podjetju »Kovina«, kjer vedri in oblačni vsemogočni inozemec direktor Stein in iz katerega je razvidno, kako ta inozemec spoštuje naše zakone in kako jih izpolnjuje. Mogoče bomo le našli kako sredstvo, da bomo tudi tega visokega gospoda podučili, da je v Jugoslaviji in da mora zakone spoštovati tudi on, ali pa naj gre, od koder je prišel. Nekdaj je mož že odšel, zakaj se je vrnil in kdo mu je vrnitev izposloval, ne vemo.

Na noben način pa ne smemo dopustiti, da bi ta mož postopal tako, kakor je v sledečem slučaju:

Neki delavec je bil primoran tožiti tovarno, ker se mu ni izplačala bolniška mezda v smislu obratnega zakona. Ko je g. Stein zvedel za tožbo, je zagrozil delavstvu, da odtegne vsem po kolektivni pogodbi zajamčeni dopust, ako dotični delavec ne umakne tožbe. Tožba je bila nato umaknjena, ne da bi delavec prejel po zakonu pripadajočo mu bolniško mezdo. Delavci so nato iz svojega žepa plačali svojemu tovarišu bolniško mezdo samo, da si ohranijo pridobljeno pravico dopustov. Dopusti pa so kljub temu, da je bila tožba umaknjena, ukinjeni. Tudi nadure še niso izplačane, akoravno g. Stein obljublja že dlje časa, da jih bo nakazal.

Če v tem podjetju zbolijo kak delavec dvakrat v izvestnem času, plača podjetje bolniško mezdo, obenem pa sledi odpoved.

Tako se godi delavstvu v tovarni »Kovina«. Med njim in nekdanjim sužnji torej ni dosti razlike.

Seveda pa nima g. Stein prav nobene potrebe, da bi se zanimal tudi zato, da odpravi pomanjkljivosti higienske narave. Pristojna oblast naj malo bolj natančno ogleda to podjetje, kakor tudi inozemca g. Steina, ki menda ni nenadomestljiv.

Čudni specijalisti

Dobili smo seznam inozemcev zaposlenih v tovarni za dušik v Rušah. Vsega skupaj jih je 25, med temi 16 Nemcev iz vseh mogočih krajev, največ iz Avstrije. Po poklicu so ti inozemci: ravnatelj inženir, obratni inženir, obrtni kemik, nadknjigovodja, blagajnik, knjigovodja, skladiščnik, obratni mojstri, ključavničar, elektrifikari, pokrivač, razni mojstri, okretni, tesar, klepar.

Iz poklicov je razvidno kakšni specijalisti so. Ni nobenega dvoma, da so vsi nenadomestljivi. Skoro vsi so pa že tudi več let tukaj. Za državljanstvo ne prosijo, iz katerega razloga, nam ni težko uganiti. Radovedni smo, če pri nas ni dovolj knjigovodij, ključavničarjev itd., ki bi te tuje nadomestili. Še bolj radovedni pa smo, če je mogoče v Nemčiji, ali Avstriji pa tudi v Češki mogoče zaposlen kak naš državljan v teh poklicih. Mislimo, da ne.

Kolikor smo informirani, ima v tej tovarni veliko besedo bivši poslanec gosp. Krejči. Ta beseda pa gotovo ni tako vplivna, kakor mislimo, ker bi bilo sicer nemogoče, da bi nacionalen človek pustil v podjetju, kjer ima če že ne glavno, pa vsaj veliko besedo, toliko nepotrebni tujeve — Nemcev. Da je vsled tega uradni jezik v tej tovarni nemški, je razumljivo. Saj se menda vendar ne bodo učili knjigovodij, nadknjigovodje itd. učili knjigovodje, nadknjigovodje i. t. d. da bi odšli in pustili na svoja mesta naše ljudi. Seveda ja zaenkrat to samo pobozna želja, ker je skoro nemogoče, da bi mi ubogi zemljani kaj dosegli, če pa še celo g. poslanec z vso svojo avtoriteto niso mogli tega doseči.

Počakajmo torej boljših časov. Naši intelektualci naj pa ta čas gledajo, kako se bodo preživel. Naj se specializirajo, potem bo mogoče že kaj. — Tako najbrže mislijo oni, ki tako lepo skrbijo za naš narod. Tema o teh inozemcih bo pa zelo zanimiva pri agitacijskih shodih, ki se bodo v bližnji bodočnosti vršili in tudi zelo priporočljiva pri zbiranju podpisov, ki so se kakor čujemo že prav pridno pobirali. Zasebni nameščenci bodo morali že iz same hvaležnosti storiti svojo dolžnost in gledati, da se vpliv merodajnega gospoda ne zmanjša.

Med nami ... Urivanje klike iz JNS

Kljub temu, da vedo, kako nerazpoloženo je ljudstvo proti bivšim klikarjem iz JNS, se ti urivajo tudi pri sedanjih volitvah ljudstvu. Kar nekako po sili postavljajo kandidate. Njihove krajeve organizacije, ki obstoje iz ljudi vseh mogočih političnih nazirani, saj so jih pobirali po cestah, po boljnih in slabših gostilnah, med nacionalisti, pa tudi med nemškutarji, postavljajo kandidate pri zaprtih vratih.

Boj med kandidati je velikansk. Skoro stopajo eden drugemu na prste. V Mariboru so nekoliko v škripcih, ker je bivši poslanec g. Pivko izjavil, da noče več

Zato se je par oseb spomnilo na g. Lukačiča. Z velikim veseljem so naznanili »blagemu« narod, da je vse navdušeno za tega nadvse priljubljenega kandidata. In g. Lukačič so menda tudi z navdušenjem ustregli »judski« želji, in so pripravljani kandidirati ker so vedno nacionalni, vendar pa se čuje, da ta narod ni za tega gospoda navdušen in ga odklanja. Zakaj, bo pa menda g. kandidat že sam vedel. Mogoče bi se pa g. kandidat obrnil na ljutomerski srez, ker je bil tam, kakor smo čuli tudi »zelo prijubljen«. (Njegov bdhod je to priljubljenost pokazal.)

Na desnem bregu je že pobiral podpise bivši poslanec gospod Krejči, o katerem je zadnjič nek njegov ožji

prijatelj rekel, da bode gotovo izvohjen — ker ima denar. In tak, ki ima denar — tako je rekel ta prijatelj — je najbolj primeren za poslanca, ker se ni bati, da bi hotel s svojim poslančevanjem še kaj zaslužiti — takole posebej. Kaj je mislil s tem prijatelj, ki je to izbleketal, ni težko uganiti. Ni pa prav laskavo na druge bivše poslance, ker je s tem hote ali ne hote namignil, da oni, ki niso premožni, niso zaupljivi. Torej je denar vse tudi v politiki vsaj pri klikarjih iz JNS. Konkurent bode pa tudi g. Krejčiju nagajal. Kot tacega se imenuje g. Kirbiša iz Rač. Pa se bo najbrže še kdo pojavil. Nam je prav, da bo več konkurentov, bomo vsaj videli, kako se bodo lasali in pulili za poslanski stolček. Za drugo pa itak ne gre. Od nosilca državne liste pa do danes še ni odgovora, kdo bo sprejet in kdo odklonjen.

Zelo zanimivo bo poslušati one kandidate, ki so do sedaj poslančevali. Čeprav nismo poklicani, pa jim vendarle dobrohotno priporočamo, da nam bodo na teh shodih povedali o vseh svojih delih. Nas namreč le zanima, kaj so do sedaj napravili, na ono kar bodo napravili ne čakamo s posebno radovednostjo, ker po dosedanjih njih delih sodeč — ne bo kaj dobrega.

Človek in pes. Neki splitski dnevnik je objavil pred nekaj dnevi sledečo vest iz nekega primorskega mesta: Večja plača psa nego delavca. Delavci zaposleni pri planiranju terena za gimnazijsko stavbo so plačani z dnevno mezdo 15 Din. Obenem pa je zaposlen pri istem podjetju tudi pes kot nočni čuvaj orodja, ki prejema za to svoje čuvanje dnevno hrano in — 18 Din.

Menda bo imel ta srečni pes tudi v Mariboru kakšnega takega tovariša. (Op. ur.)

Imenitna vzgoja naših marksistov.

Pred nekaj dnevi je bil zaveden pristav rdečkarjev zaslišan pri neki oblasti. Ko je prišlo na vrsto običajno vprašanje po narodnosti, se je krepko odrezal: Nobene, sem internacional! Iz tega posnemamo, da ta človek doma — kruli. Izobraževalni tečaj naših marksistov morajo biti pa res imenitni ...

Des berma segn. Ker so se marksisti odločili, da bodo postavili lastno kandidatno listo, je sedaj posebno v V. okraju po vseh gostilnah velika debata med sodrugi o tem, kako bodo volitve izpadle. Pa še o drugi stvari se govori. Oni sodrugi, ki se namreč še niso mogli ali hoteli naučiti slovenski, pravijo, da bo moral biti vsaj en shod v Mariboru v nemškem jeziku za nje posebej. Zadnjič sta se dva sodruga v znani rdeči gostilni v precej zibajočem stanju celo radi tega sprla, ker je slovenski sodrug oporekal svojemu nemškemu sodrugu, da ne gre, da bi bil v Mariboru nemški shod. Nemški sodrug je postal tako navdušen, da je glasno povdaril: bos i pin a tajčen niks internacional und ber als solhter a pleibn. Des berma segn ...

Krizo bodo pobijali.

Hudobni jeziki pripovedujejo, da se bo pričelo v Mariboru zopet s pobijanjem gospodarske krize. Zelo primerno bi bilo, da bi se s tem pobijanjem zaposlili brezposelni. Mogoče bi jo ti znali ugonobiti. Ker tudi tokrat opažamo, da se za pobijanje zanimajo isti gospodje, ki so jo pobijali že leta in leta, dvomimo, če se jim bo tokrat posrečilo pobiti jo do smrti. Nekaj bodo že pobili, če bo pa to kriza, pa ne vemo. Najpreje bi priporočali vsem tem ubijalcem, da bi se s krizo dobro seznanili, vsaj toliko, kakor se je morajo z njo seznaniti delavstvo in nameščentvo, potem pa bo mogoče šlo. Seveda bo nekaj stalo ...

Si herns ... Tako-le ima nek gospod iz slavnega V. okraja sv. Magdalene navado klicati za ljudmi, o katerih misli, da so radovedni in ga želijo poslušati. Ta

gospod so se tekom dolgih let, odkar so v Mariboru, naučili tega »kuheltajče« in jim slovensko kar nič več ne diši. Tudi svoje otroke so vzgojili tako, da se ponašajo po Mariboru z izrekom »ih pin eine tajče!« Kruhek, seveda, kruhek je pa slovenski prav dober ...

Odgovor g. M. R. Na Vaše vprašanje, če smejo inozemke opravljati pri nas posel gospodinji in prodajalk, Vam odgovorjamo, da sme inozemka biti zaposlena kot gospodinja ali pa prodajalka samo s posebnim dovoljenjem. Kdor zaposluje inozemce v katerikoli poslu brez takega dovoljenja, je kaznovan.

Če je torej gospa Ana Kovačič inozemka in če je zaposlena kot gospodinja ali kot prodajalka, se obrnite na pristojno policijsko oblast, kjer Vam bodo dali pojasnilo, če ima dovoljenje bivanja in zaposlitve. Če nima, bode oblast že ukrenila potrebno.

Političen pregled Tov. Dimitrije Ljotić nosilec liste

jugoslovanskega narodnega pokreta
»Zbor«.

Akcijski odbor jugoslovanskega narodnega pokreta »Zbor« je odločil, da pri skupščinskih volitvah nastopi samostojno z listo, katere nosilec bo tov. Dimitrije Ljotić.

Kriza političnih ustanov, kakor tudi družabne in gospodarske nepravilnosti so ustvarile v vseh delih države brez medsebojne poznanja in brez dogovora pojave novih političnih in družabnih stremljenj.

Ta stremljenja so našla izraz v osnovnih načelih novega pokreta, ki je dal odgovor na vsa pereča sodobna vprašanja v svojih smernicah.

Kako veren tolmač teženi naroda so osnovna načela in smernice novega pokreta dokazuje dejstvo, da so jih kot svoje takoj priznali in objavili neodvisni pokreti in grupe po svojih organih.

Volitve za narodno skupščino so za tekle naš pokret v polnem organizatoričnem delu.

V zavesti, da se morejo njegove ideologije in njegov program izvesti samo z neposrednim in odločnim udejstvovanjem v volilni borbi, če tudi pod najtežimi prilikami, pokret ni mogel ostati križem rok.

Ker ga tako načela, katera zastopa, kakor smernice, po katerih dela in neupo-

gljiva volja s katero ustvarja svojo misel, bistveno ločijo od poklicnih starih strankarjev, nastopi »Zbor« s svojo listo.

Prepričan o popolni zmagi svojih načel, ki so izraz stvarnega narodnega hopenja, je sklenil svojo odločitev na podlagi težke izkušnje naroda z dosedanjimi političnimi pravci in načeli njihovega delovanja. — Akcijski odbor.

Marksisti bodo šli samostojno v volitve!

Tako so sklenili na svoji konferenci, kjer je bilo zbranih precejšnje število zastopnikov proletariata, ki pa so že davno, davno postali buržuji v pravem pomenu besede. Ker ne poznajo domovine in naroda, so si izbrali za svojo idejo židovski marksizem in s tem varajo delavstvo že več ko pol stoletja. Po večini držav jih je delavstvo že spoznalo in obsodilo. Pri nas bo končna sodba sledila. In nam je prav, da so se sedaj opogumili in bodo šli samostojno v volilni boj. Na ta način jih bomo vsaj spoznali, ker se ne bodo mogli več skrivati pod vse mogoče firme, kakor so se do sedaj. Videli bomo pa tudi vse one, ki jih bodo podpirali.

Sami pa se menda ne zanašajo preveč na svojo moč, ker tako-le med vrsticami povedo, da bodo šli v dravski banovini samostojno v borbo, da pa bodo tudi tu podpirali kandidata, četudi ne bo »njihov«. Samo, če bo vsaj njim po volji. Z drugimi besedami, prilastili si bodo kakega kandidata za svojega, četudi ne bo sodrug. Angleške laburiste tudi priznavajo za svoje sodruge, čeprav ti nočejo imeti z njimi nikakih zvez, ker vedo, da so pri nas marksisti delavski samo po besedah, v dejanju pa niso nič drugega, kakor delavski izkoriščevalci in poborniki vseh mogočih protidravnih elementov.

No, pa naj bo karkoli, ob volitvah na svidenje. Samo prosimo, da ne bodo preveč govorili o fašizmu, ki ga pri nas ni in da bodo tudi v narodnem oziru vsaj dostojni, če prav pravijo, da so internacionalni. Mi jih pozdravljamo!

Opozicija, v kateri se zbirajo separatistični elementi, se še niso dogovorili glede enotne kandidatne liste. Najbolje bi bilo, da ostanejo doma. Teh zgagarjev smo že siti zdavnaj. Nimamo prav nobene potrebe, da bi se pričeli zopet prepirati, ki ne nosijo narodu nikakih koristi. Kakor čujemo, se zelo udejstvuje neki gospod, ki je pred vojno zelo navdušeno »drukale« za Avstrijo, sedaj pa je podal nekako izjavo, da je bil vedno zaveden Jugoslovan. No, za take Jugoslovane se vnaprej zahvaljujemo, čeprav jih moramo seveda na žalost priznati za jugoslovanske državljane. Vemo, da se niso spreobrnil, ker se ne morejo, zato je pa bolje, da ostanejo doma, da bomo lahko prišli do reda in pravice. S takimi plemenskiimi zagrizenci pa ni mogoče pametno govoriti. Naj ostanejo pri svojem poslu, politiko pa naj puste pri miru, ker njihovim željam pod nikakim pogojem ne bo ustrezno. Mi nočemo nazaj v leto 1918. Tu ni za nas nobenega vprašanja. Zato, srečno pot, gospodje!

Jugoslovanska narodna stranka postavlja svojo listo tudi v Mariboru. Za mesto bo kandidiral g. dr. Irgolič, odvetnik, na desnem bregu pa najbrže znani nacionalist vrtnar Požar iz Pobrežja. Čuje se pa poleg tega še tudi o drugih kandidatih. Drugi teden morajo biti kandidatne liste postavljene, zato bomo tedaj imeli že več jasnosti.

Maribor

Zborovanje volilcev v Mariboru

se je vršilo v nedeljo s spodnjih prostorih hotela »Ore!«. Zborovanja se je udeležil g. minister dr. Marušič, ki je bil ob prihodu od vseh navzočih prisrčno pozdravljen. Zborovanja se je udeležil tudi g. senator Pucelj. V svojem govoru je dr. Marušič obrazložil volivcem vzroke razpusta skupščine in notranjega razdora v

JNS. Zborovanje je pokazalo, da vlada med nacional. življenjem veliko nezadovoljstvo proti gotovi klik v JNS. Nekaj navzočih gospodov, ki so poskušali uveljaviti metode te klike, je moralo slišati od zborovalcev precej bridkih resnic in so lahko prišli do prepričanja, da narod ni več pripravljen dopustiti, da bi se kandidati izbirali za zaprtimi vrati, temveč, da hoče kandidate sam izbirati in sam odločati, komu zaupa. Tudi ni pripravljen, da bi imelo pri tem besedo samo nekatera organizacije JNS in zahteva, da se v volilni odbor pritegnejo pripadniki vsah nacionalnih organizacij.

Na zborovanje niso bili pripuščeni poročevalci časopisja, ker je bilo zborovanje namenjeno samo povabljenim volivcem. »Večernik« je v ponedeljek glede tega pokazal svoje užaljenje in namiguje na nekega poročevalca tednika, ki da je imel edini pristop. Naj se gospod, ki je napisal to jeremijado, le pomiri. Na zborovanju ni bilo nobenega poročevalca in tudi onega za tednik ne. Dotični, ki ga misli, ni bil navzoč kot poročevalec, ampak samo kot povabljen volivec. Sicer pa zelo dvomimo, da bi smel poročevalec »Večernika« o zborovanju poročati tako, kakor se je vršilo in če bi smel zapisati vse ono, kar so morali slišati gospodje, ki so poskušali zagovarjati »odžagano« kliko iz JNS. Najbrže ne, ker nad njim stoji glavni dnevni dravski banovine ...

JUSTIFIKACIJA V MARIBORU.

V ponedeljek sta bila obešena v Mariboru Lakner in Pančur vsled umora paznika Petrina. Dnevno časopisje, ki hoče biti veliko, je o tem pisalo cel teden preje in še sedaj ne preneha. Nazadnje so se pričeli pripravati, če sta bila obešena pred smrtjo spokorjena ali ne.

Če je tak način pisanja okusen ali ne, naj pa čitatelji teh listov sami ugotovijo.

Napad z nožem v delavnici.

V nekem tukajšnjem dnevniku smo čitali, da je neki delavec ranil z nožem predelavca g. Murausa. Kot vzrok je bilo navedeno staro sovraštvo. Iz navedenega sledi, da so razmere v delavnici postale neznesne in se sovraštvo neti do skrajnosti, tako, da prihaja do osebnih razračunavanj. Kam bo to privedlo, si lahko mislimo. Naša želja je, da se v delavnici napravi red in preneha z raznimi sekaturami delavca, ki se nahaja itak v skrajno slabem gmotnem položaju. Preganjanja iz osebnih razlogov morajo prenehati. Delavstvu se ne smemo čuditi, če postaja pod takimi razmerami razburljivo in nerazsodno ter poseže po sredstvih, ki jih nikdo ne more odobravati.

Delitev drv siromašnim občanom.

Kakor vsako leto, je tudi letos mestna občina razdelila med siromašne občane drva. Ta drva so namenjena samo brezposelnim. Nekaj takih pa se je v našem uredništvu pritožilo, da se pri tej razdelitvi postopa pristransko in da so se drva delila ljudem, ki niso brezposelni in ki imajo celo primeren zaslužek, medtem, ko se je brezposelnih zavračalo.

Mestna občina, oziroma socialno-politični oddelek naj zadevo preišče in popravi krivico, onega pa, ki je zakrivil tako pristransko postopanje, naj kaznuje. Imena prizadetih in onih, ki so drva prejeli, dasi niso brezposelni in tudi ne tako siromašni, da bi si jih ne mogli preskrbeti sami, so v našem uredništvu na razpologo.

Dopisnikom!

Dopisnikom! Dopisnike z dežele prosimo, da nam dopise pošiljajo tako, da jih prejme uredništvo najkasneje vsako sredo, ker nam je sicer nemogoče uvrstiti jih v list, ki izide vsak petek!

Jugoslovanski nacionalisti!

Pomnite, da je bila naša država ustvarjena s sto in stotisoči žrtev. Vsaka ped naše zemlje je prepojena z njihovo krvjo!

Ne dopustite, da bi to zemljo izkoristil kdorkoli samo v svoj osebni prid!